

החולץ ליבמתו פרק רביעי יבמות לט.

עין משפט נר מצוה

בד א מ"י פ"ג מהלכות
נזירות הלכה ז טושי"ע
א"ע"ע סימן קס סעיף ה'
ב מה ב מ"י פ"א מהל'
יבוס הלכה טו סמג
עשין כל טושי"ע שם סימן
קסא ע"פ:
בז ג מ"י פ"ב מהל'
אשוח הלכה יז סמג
שם טושי"ע סעיף ח וסעיף
ט מהלכה:
בז ד מ"י פ"ב מהלכה
יבוס הלכה ו סמג
עשין לא טושי"ע שם סימן
קסא סעיף ד:
בז ה מ"י שם הל' ח
טושי"ע שם סעיף ה'
בז ו מ"י שם הל' יג
טושי"ע שם סעיף ו:
ג ז מ"י שם הלכה ז
טושי"ע שם סעיף ד:

וספק נשואה א"ל רבא אי דנפלי לה
גרם רצה גבי מאמר לז"ש ינשאין עושה או אירוסין עושה
דמתוך משזמו משמע דמודה דאין יורשה: **אע"ג** דקשיא מתה.
לרצה ינשא דוקא לאחר מיתה מהני מאמר לחלוק בנכסים אבל

וקסבר אבי ידו כידה. מדלוקי פלוגמיהו גנפלו לה (ט) תחמו ופאי
הכי לבית הלל נכסים בחזקתן קסבר אבי נשואה ידו כידה ולא יומר
הלך כשמת ואין ליבם בה אלא זיקה ידו גריעה מידה ונכסים בחזקתה
ובית שמאי פליגי ואמרי נשואה ידו עדיפא מידה וכשמת יד היבם

מחיים לא דהויא לה איהי ודאי
ואינהו ספק ומ"מ לא צבי רישא
לאוקמי בעבד בה מאמר דמשום
דהויא איהי ודאי אין נראה לרצה
דמתכור לכתולה להכי מוקי לה בלא
עבד בה מאמר אע"ג דלרצה לעלי
מוכרת לכתולה משום האי טעמא
משום דהויא איהי ודאי רצה לית ליה
האי סברא. בהלכות פסוקות דרז
יודאי גאון פסיק כצ"ח * דרז פפא
במראה קאי כותיה והא ללא חשיב
ציע"ל ק"ס משום דליירי בה
אמוראי: **א** אשה הקנו לו מן
השמים. ואת"ו ומה מריות כתיב
היבם כיון דאי לית לה מראשון תקינו
לה רצון משני וכת"ש ששם מוכר
הראשון נכסיו טרפא מלקוחות אע"פ
שש צני חורין לשני א"כ תהא קלה
בעיניו להוליא א' ואר"י דנפקא מינה
שיכול היבם למכור שדמיו ואפילו
אשתדוף אחר כך שדות של מת לא
טרפא ממשעבדי ואם היתה אשתו
טורפת מהן ומיניה למאי דבעי למימר
בס"פ מי שהיה נשוי (בכזכותה זא. וסס)
דאי אשתדוף צני חרי לא טרפא
ממשעבדי קשה וי"ל דנפקא מינה
אם גירשה ואח"כ אשתדוף שדמיו של
מת ללא גביא מציני חרי דשני:

וקסבר אבי ידו כידה (א) א"ל רבא אי דנפלי לה
כשהיא תחתיו דבעל דכ"ע לא פליגי דידו
עדיפא מידה אלא אידי ואידי דנפלו לה
כשהיא שומרת יבם רישא דלא עבד בה
מאמר * סיפא דעבד בה מאמר וקסבר
רבא מאמר לב"ש עושה ודאי ארוסה וספק
נשואה ודאי ארוסה לדרחות בצרה וספק
נשואה לחלוק בנכסים איתמר משמיה דר'
אלעזר כוותיה דרבא ואיתמר משמיה דרבי
יוסי ברבי חנינא כוותיה דאביי ומי אמר
רבי אלעזר הכי והא אמר רבי אלעזר
מאמר לב"ש אינה קונה אלא לדרחות
בצרה בלבד איפוך ואי בעית אימא לעולם
לא תיפוך אמר לך רבי אלעזר כי אמרי
אנא דלא סגי לה בגט אלא דבעי נמי
הליצה לחלוק בנכסים דלא קני מי אמרי
אמר רב פפא דיוקא דמתניתין כוותיה
דאביי ואע"ג דקשיא מתה דקתני נכסים
הנכסים ויוצאים עמה מאי נבבסין ומאי
יוצאין לאו נבבסין לרשות הבעל ויוצאים
מרשות הבעל לרשות האב ואע"ג דקשיא
מתה אדמפלגי בגופה ולאחר מיתה לפלגו
בחייה ולפירות (ט) ותו לא מירי: כנסה הרי
היא כו': למאי הלכתא א"ר יוסי בר חנינא
לומר שמגרשה בגט ומחזירה מגרשה בגט
פשיטא סד"א הואיל וכתביב ולקחה לו לאשה
ויבמה אמר רחמנא ועדיין יבומי הראשון
עליה כמצינו בנזיל קמ"ל מחזירה
פשיטא סד"א מצוה דרמיא רחמנא עליה
ע"עבדה השתא תיקום עליה באיסור אשת
אח קמ"ל ואימא הכי נמי אמר קרא ולקחה
לו לאשה כיון שלקחה הרי היא כאשתו לכל
דרב: ובלבד שתהא כתובתה כו': מ"מ (י) אשה הקנו לו מן השמים יוא'
לית לה מן הראשון תקינו לה משני כדי שלא תהא קלה בעיניו להוציא:
מתני' (י) מצוה בגדול לייבם לא רצה מהלכין על כל האחין לא רצו
חוזרין אצל גדול ואומרים לו עליך מצוה או חלוץ או ייבם תלה בקמן
עד שיגדיל (ט) או בגדול עד שיבא ממדינת הים או חרש או שוטה אין
שומעין לו אלא אומרים לו עליך מצוה או חלוץ או ייבם: **גמ'**
איתמר ביאת קמן וחליצת גדול פליגי בה ר' יוחנן ור' יהושע בן לוי חד
אמר ביאת קמן עדיפא וחד אמר חליצת גדול עדיפא מאן דאמר ביאת
קמן עדיפא דהא מצוה בייבום ומאן דאמר חליצת גדול עדיפא במקום גדול
ביאת קמן לאו כלום היא תנן לא רצה מחזירין על כל האחין מאי לאו לא
רצה לייבם אלא לחלוץ וקתני מהלכין אצל האחין שמע מינה ביאת קמן
עדיפא לא לא רצה לחלוץ ולא לייבם דכוותה גבי האחין לא רצו לא
לחלוץ ולא לייבם אמאי חוזרים אצל הגדול ילמיכפיה לכפיה לדידהו כיון
דמצוה עליה דידה רמיא לדידה כייפינן תנן תלה בקמן עד שיגדיל אין
שומעין לו ואי ביאת קמן עדיפא אמאי אין שומעין לו ניגמר דלמא גריל
ומייבם וליטעמך ובגדול עד שיבא ממדינת הים אין שומעין לו אמאי
ניגמר דלמא אתי (ט) וחלוץ אלא כל (ט) שהיו מצוה לא משהינן
את

(א) (בכזכותה פ"ג.) (ב) עליל
כט. (גמריש ע"ד.) (ג) וסוכה
לו. (ד) ושי"ג. (ד) עליל ח: יט:
מכזכות פ"ג. (ה) י"א עברה,
(ו) לקמן פה. מכזכות פ"ג:
(ז) כילה לו. עליל כ"ה,
(ח) וי"ל ומייבם. (ט) (י) וקמן
מו: (י) ודומה לה בתנו
מוס' מגילה כט: ד"ה
והלכתא.

תורה אור השלם

1. כי ישבו אחים יחדו
ומת אחד מהם ובו אין
לו לא תורה אשת תמת
החזקה לאיש יד יבמה
יבא עליה ולקחה לו
לאשה ויבמה:
דברים כה ה

גליון הש"ס

תוס' ד"ה אע"ג רב
פ"א ב"ה. ע"מ מ"י ע"י
נט ע"י מ"ה א"ר"פ
ובל"ש שם:

הגהות הב"ח

(א) במשנה עד שגדיל
ובגדול כ"ל ויבמה או
נמחק: (ב) ר"י ד"ה
וקסבר וכו' גנפלו לה
כשהיא שומרת: (ג) ד"ה
וקסבר רצה וכו' כודאי
ארוסה משוי לה לעיני
לחמות: (ד) ד"ה ובגדול או
שהיה וכו' שמה א"כ
אותה והכי מוכח:

הגהות הגר"א

[א] גבי א"ל רצה אי כו.
כ"ז לדברי רש"י לרצה אף
כ"ה מירי ויחלוקו. וי"ף
מפרש דכל בעל וכו'. וכו'.
מפרש דכל האוקמתו
הכל לז"ש אבל לז"ש לעולם
לאשה ועמ"ש ועי' רמב"ן
וכתב דה"ל למיכה ולפירי
אבל הכנסים ספק לז"ל
ליבם פירות ועי' גי"ת
פ"ד בכזכות ק"י כ"ז דכ"ז
הכר"ס (ועמ"ש רמב"ן
ב"ה ע"י ק"מ):

תוספות ישינים

מכונה לגנות מחיים:
וקסבר אבי ידו כידה.
ובהלכות פסוקות דרז
יהודא ספק כצ"ח וס' וס'
נמנו ציע"ל ק"ס ומ"מ
דאמוראי בתרבי סברי
כוותיה ואי"ל לפסוק
כוותיה: (א) אומר השר
דא קדמך אשה קטנו לו
מן השמים וכו' לית עטם
למה אין לה שתי כזכות
אחת מביבם שיהא אשתו
ואין אשה בלא כזכותה
ונתנה להראשון ששמתה
לה נכסיו. ומשני [אשה]
הקנו לו מן השמים בלא
כזכות ואין לה כי אם
כזכות ראשונה ולי את לה
מראשון אף הכזובה
ראשונה תקנו לה וכו' כ"ה
תהא קלה וכו' והכנה י'
מירוש' ודמוקס': ובגדול
עד שיבא ממדינת הים. פי'
שם גדול ממנו כמ"ה
ואמר לנו להמתין ואין
שומעין לו דמשום דת'
שהוא עומד לפנינו מוטלת
עליו המלוה וכן משמע
בגמ': נגמר דלמא אפי'
וחלוץ ואין להקשות אפי'
לדידה תקשי דלמא אפי'
ומייבם דלא כ"ע מירי
דכתיב גדול עדיפא דלמא
למנו ששומעין ממנו שלא
היה רוצה לייבם:

מוסף רש"י

שי"ד לעמוד קודם. הבן
מת ראשון. בגמ' הבית
עליו ועל אבי קאי, שירשי
יעקב. כגון צני יעקב
שמעון ולי אחי ראוהו או
אפילו מתן ופולא צני
ראוהו שגם הם יורשי
עקב, ואמריס הבן מת
ראשון דהיינו ראוהו מת
ראשון ומכח אשה דלא
קאחזיב דלמירין בגמרא
ולא וכו' ראוהו צני נכסי
כלל וירשה אלו כל נכסי
יעקב, ולענין נפל הבית
עליו ועל מירשיו שיין
למזמון יורשי מירשיו
אומריס הבן מת ראשון
(סס). וב"ה אמריס
בכסים בחזקתן. בחזקת
יורשי האב, שהרי הם
יורשי דא וכו' מיעקב או
מלאוהו וכו' ומתקין דמו
היה אפילו נכסיו מחמו ועל
חוב ספק ואין ספק מולאי
מירי ודאי (סס). שטר
העומד לגבות כגבוי
דמי. מי שש לו שטר חוב
נכסיו, מוחק צנל השטר
בנכסים יומר מן הלוה
(סס). ומירי ודאי
חשיבו (רמב"ם ב"ב פ"ק).
מתו בעליהן עד שלא
שחו. אבל הנשים שבעולם
קאי, שקיבלו לית בעליהן
ונסמרו ולא הספיקו
להשקומה עד שמת
(בכזכות פ"ג. ובמ"י סוטה
ד). ואינן שרות.
דענין והיא אשה א"כ
אשתו (סס). או
שורות או לא נשולת
כתובתן. לומר מתוך
שלא שומות לא נשולת
מכונה (סוטה סס). ספק
באי. והפסדה כמכונה
(בכזכות סס). ומציא
מירי ודאי. מירי יורשי
הבעל שכן ודאי צירופה
(סס). ובגמ' דמי. והיא
מוחקת בנכסים יומר מהן
ואין כלן מולאי מירי ודאי
והלך כיון דנכסי
כרשות קיימי הוו להו
יורשי הבעל מוכזב עליו
והמולאי מתכזב עליו
הרליה ועליהו הניחא רליה
שומתה כמירי וז' אצבה
מכונה (סוטה כה). ובמ"י
שבזכות פ"ג. עד כאן שי"ד
לעמוד קודם.

קמימא עדיפא, לפיכך נכסי מלוג בחזקת יורשי האב (בכזכות פ"ג). ידירו עדיפא מירי. וכשמת עמד אחיו ליבמה במקומו והרי הוא כמותו ואם מתה כשהיא שומרת יבם אין ליושיה בהן כלום (סס). אלא לדרחות בצרה כ"ב. כומר לחות חמותה שלא מחמיה לו משום אשתו וקוקס (ע"ל סס). ותו לא מירי. אין לרין אחר דבר זה (סוטה כז). מן ליכא לאקשוי מירי (ע"ל סס). אין להקשות על דבר זה (ע"ל סס). ליתא לשני מירי (ע"ל סס). אין להקשות על דבר זה (ע"ל סס). לומר שמגרשה בגט ומחזירה. מירי מילי אשמעין. מנרשה בגט ואינה יבמה אפילו, ואשמעין ששם רצה להחזירה מחמיה כשאר שש (בכזכות פ"ג). ואלא אמרין בגמ' דבר זה (ע"ל סס). מצוה בגדול. האחים לייבם, ונפקא לן מוהיה הכזוב (ביצה יז). המייבם יהיה הכזוב (ע"ל כד).